

Bruselj, 3. december 2024
(OR. en)

16543/24

SOC 894
ANTIDISCRIM 173
EMPL 604
FREMP 453

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	15842/24
Zadeva:	Sklepi Sveta o spodbujanju socialnega vključevanja invalidov z zaposlovanjem, razumnimi prilagoditvami in rehabilitacijo

V prilogi vam pošiljam sklepe Sveta o navedeni zadevi, ki jih je Svet EPSCO odobril na seji 2. decembra 2024.

sklepi Sveta
o spodbujanju socialnega vključevanja invalidov
z zaposlovanjem, razumnimi prilagoditvami in rehabilitacijo

OB PRIZNAVANJU NASLEDNJEGA:

1. Človekovo dostojanstvo, enakost in spoštovanje človekovih pravic so temeljne vrednote Evropske unije, kot je določeno v Pogodbi o Evropski uniji in Listini Evropske unije o temeljnih pravicah. Unija je zavezana boju proti socialni izključenosti in diskriminaciji ter podpiranju vključevanja invalidov.
2. Unija je sklenila Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov (v nadaljnjem besedilu: Konvencija o pravicah invalidov), ki so jo ratificirale vse države članice. Pogodbenice te konvencije so se zavezale, da bodo sprejele vse učinkovite in potrebne ukrepe, s katerimi bodo spodbujale, varovale in invalidom zagotavljale polno in enakopravno uživanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s spodbujanjem enakosti in prepovedjo diskriminacije. To vključuje zagotavljanje dostopnosti in razumnih prilagoditev na vseh področjih življenja, vključno, na primer, z izobraževanjem in usposabljanjem, zaposlovanjem, socialnimi in podpornimi storitvami ter zdravstvenim varstvom. Pogodbenice so se hkrati zavezale, da bodo vzpostavile celovite habilitacijske in rehabilitacijske storitve in programe, zlasti na področju zdravja, zaposlovanja, izobraževanja in socialnih storitev ter storitev in programov za spodbujanje enake pravice do samostojnega življenja in življenja v skupnosti. Poleg tega so se zavezale, da se bodo pri pripravljanju in izvajanju zakonodaje in politik, ki se nanašajo na invalide, temeljito posvetovale z njimi ter jih dejavno vključevale prek njihovih reprezentativnih organizacij.

3. Evropski steber socialnih pravic lahko služi kot vodilo za Evropo, ki je pravična, vključujoča in polna priložnosti. Za invalide so relevantna vsa načela stebra, zlasti načelo 17, v katerem je poudarjen pomen njihovega socialnega vključevanja.
4. V Strategiji o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (v nadaljnjem besedilu: Strategija EU o pravicah invalidov) so opredeljena področja dela, ki so še posebej pomembna za zagotavljanje dostopa do njihovih pravic na enaki osnovi, kot jo imajo drugi, in za boj proti neenakostim. Namen Strategije EU o pravicah invalidov je izboljšati njihovo življenje z usklajenimi ukrepi na ravni EU in na nacionalni ravni. V njej je poudarjen pomen zagotavljanja dostojnega in samostojnega življenja, za kar so bistvene visokokakovostne socialne, zdravstvene in zaposlitvene storitve, vključujoča stanovanja brez ovir, vseživljenjsko učenje in ustrezna socialna zaščita, pa tudi pomen dostopnosti, kot dejavnikov, ki omogočajo uveljavljanje pravic, samostojnosti in enakosti. Določeno je, da bi morale države članice ter vse institucije in agencije EU pri pripravi, izvajanju in spremljanju politik, zakonodaje in programov financiranja s ciljno usmerjenimi ukrepi in vključevanjem upoštevati potrebe invalidov. Spodbuja se tudi vidik presečnosti.
5. Strategija EU o pravicah invalidov priznava, da je spodbujanje dostopa do visokokakovostnih in trajnostnih delovnih mest ključnega pomena za socialno vključevanje invalidov, ter vsebuje poziv državam članicam, naj do leta 2024 določijo cilj za zvišanje stopnje delovne aktivnosti invalidov in zmanjšanje razlik v stopnjah delovne aktivnosti med invalidi in neinvalidi. Obravnavanje teh izzivov bi podprlo napredek pri doseganju krovnih in nacionalnih ciljev glede stopnje delovne aktivnosti za leto 2030.

6. Komisija je kot eno od sedmih vodilnih pobud iz Strategije EU o pravicah invalidov predstavila sveženj o zaposlovanju invalidov, tj. sklop smernic in praks s praktičnimi ukrepi in primeri na področju pridobivanja in izbora kandidatov za zaposlitev ter ohranjanja zaposlenosti invalidov. „Razumne prilagoditve na delovnem mestu – smernice in dobre prakse“ (v nadaljnjem besedilu: smernice) vsebujejo informacije, praktične primere in sklicevanja za pomoč delodajalcem pri izpolnjevanju zahteve po razumnih prilagoditvah; poleg tega določajo vloge in odgovornosti različnih akterjev, pa tudi različne faze, v katerih bi bilo treba zagotoviti take prilagoditve.
7. Obveznost zagotavljanja razumnih prilagoditev za invalide je določena v Direktivi 2000/78/ES, ki določa splošni okvir za enako obravnavanje pri zaposlovanju in delu.
8. V priporočilu Sveta o razvoju okvirnih pogojev za socialno gospodarstvo je navedeno, da lahko subjekti socialnega gospodarstva ustvarjajo in ohranjajo visokokakovostna delovna mesta ter tako prispevajo k vključevanju prikrajšanih in premalo zastopanih skupin, vključno z invalidi, v družbo in na trg dela ter k zagotavljanju enakih možnosti za vse.

9. Svet je v Sklepih Sveta o Strategiji o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 in Sklepih Sveta o vključevanju invalidov na trg dela, sprejetih leta 2021 oziroma 2022, poudaril, da se invalidi še vedno soočajo z več ovirami pri dostopu do trga dela, od katerih nekatere izhajajo iz napačnih predstav glede stroškov prilagoditve delovnega mesta in zagotavljanja razumnih prilagoditev. Poudaril je tudi, da je za podpiranje udeležbe invalidov na trgu dela pomembno, da imajo dostop do celovitih rehabilitacijskih storitev. Opozoril je, da sta zato zagotavljanje razumnih prilagoditev in podpiranje delodajalcev pri njihovem zagotavljanju ključnega pomena, ter pozval države članice, naj spodbujajo zaposlovanje invalidov na odprtem trgu dela z uporabo vseh razpoložljivih orodij, tudi z olajšanjem prehoda iz brezposelnosti ali neaktivnosti na odprti trg dela s celovito rehabilitacijo in enakopravnim uveljavljanjem pravic delavcev, tudi v zaščiteni zaposlitvi. V ta namen je bilo v sklepih poudarjeno tudi, da je treba priznati in spodbujati vlogo delodajalcev pri zaščitenih zaposlitvah ter vlogo socialnih podjetij pri podpiranju postopnega vključevanja in prehoda na odprti trg dela.
10. Evropski parlament je prav tako opozoril na številne izzive pri zagotavljanju, da invalidi uživajo polnopravne in enake pravice, tudi na področju zaposlovanja ter socialnega in gospodarskega vključevanja. Poudaril je, da so razumne prilagoditve pravica invalidov, in menil, da bi bilo treba spodbujati ozaveščanje o tem vprašanju.

11. Evropski ekonomsko-socialni odbor (v nadaljnjem besedilu: EESO) v svojem mnenju priznava velike izzive, s katerimi se soočajo invalidi, zlasti ženske, predvsem pri zaposlovanju in socialnem vključevanju. Navaja tudi, da so kljub pogosti uporabi alternativnih oblik zaposlitve v državah članicah stopnje prehajanja s takih oblik zaposlitve na odprti trg dela običajno zelo nizke. EESO zato spodbuja prehajanje na odprti trg dela s povečanjem avtonomnosti, usposabljanjem in izobraževanjem, podjetništvom in podporo na delovnem mestu. Spodbuja tudi ustanovitev skupnega sklada za razumne prilagoditve, ki bi ga financirali delodajalci, in priporoča, da bi bili spodbujevalni ukrepi državne pomoči pogojeni s spoštovanjem ustreznih mednarodnih konvencij. Poleg tega ugotavlja, da lahko tehnologija in umetna inteligenca prispevata k povečanju zaposlovanja invalidov. V mnenju je poudarjeno, da je izvajanje smernic bistveno za ustvarjanje vključujočih delovnih mest in ozaveščanje o ustreznih subvencijah.
12. Glede na raziskavo EU-SILC (statistika Evropske unije o dohodku in življenjskih razmerah) za leto 2023 je velik delež oseb, starih 16 let ali več, in delovno sposobnih oseb (20–64 let), izjavil, da imajo blago ali hudo obliko invalidnosti (26,8 %¹ oziroma 19,4 %²).³

¹ 24.3% moških in 29.2% žensk.

² 18.1% moških in 20.8% žensk.

³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hlth_silc_20/default/table?lang=en; izračunano na podlagi osebne izjave o določeni ali resni omejitvi dejavnosti; v raziskavi so zajete samo osebe, ki živijo v zasebnih gospodinjstvih, ne vključuje pa informacij o institucijah.

13. Leta 2023 je 51,7 %⁴ oseb v EU, starih 65 let ali več, izjavilo⁵, da so invalidi⁶. V poročilu o staranju prebivalstva za leto 2024 je bilo ugotovljeno, da naj bi se delež prebivalstva, starega 65 let in več, povečal s približno 20 % v letu 2019 na 30 % do leta 2070, medtem ko naj bi se delež ljudi, starih 80 let in več, povečal na 13 %, kar je več kot dvakratnik obstoječega števila. Zaradi teh demografskih sprememb se lahko poveča razširjenost invalidnosti in s tem potreba po pomoči ter socialnih in podpornih storitvah.
14. Poleg tega je bilo na podlagi najnovejših razpoložljivih podatkov leta 2021 zaposlenih le približno 50,9 % invalidov, starih od 20 do 64 let, v primerjavi s 74,8 % neinvalidov iste starosti⁷. Glede na pregled socialnih kazalnikov je vrzel stopnje delovne aktivnosti invalidov v EU leta 2023 znašala 21,5 odstotne točke⁸, kar kaže na minimalno izboljšanje v zadnjem desetletju, in sicer z 22,7 odstotne točke⁹ v letu 2014. Vrzel je večja pri osebah s hudo obliko invalidnosti kot pri osebah z zmerno obliko invalidnosti (36,5 odstotne točke v primerjavi s 13,3 odstotne točke leta 2023). Podobno so bili glede na raziskavo EU-SILC invalidi, stari 16 let ali več, leta 2023 bolj izpostavljeni tveganju revščine ali socialne izključenosti (28,8 %¹⁰) kot invalidi (18 %¹¹).¹² Poleg tega študije kažejo, da so zaslužki invalidov, tako žensk kot moških, nižji od zaslužkov neinvalidov.¹³

⁴ 48.5% moških in 54.2% žensk.

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hlth_silc_20/default/table?lang=en;

⁶ V vprašalniku EU-SILC je uporabljen termin „samozaznane dolgotrajne omejitve pri običajnih dejavnosti zaradi zdravstvenih težav“.

⁷ V raziskavi EU-SILC je bila uporabljena terminologija iz splošnega kazalnika omejitve dejavnosti (GALI).

⁸ 23,2 odstotne točke za moške in 19,1 odstotne točke za ženske.

⁹ 24,8 odstotne točke za moške in 20 odstotnih točk za ženske.

¹⁰ 27.5% moških in 29.7% žensk.

¹¹ 17% moških in 19% žensk.

¹² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hlth_dpe010/default/table?lang=en

¹³ Poročilo o indeksu enakosti spolov – Evropski inštitut za enakost spolov: [Evropska unija | Invalidnost | Denar | Presečne neenakosti | 2023 | Indeks enakosti spolov | Evropski inštitut za enakost spolov \(europa.eu\)](#)

15. Med delovno silo, tj. med zaposlenimi ali iskalci zaposlitve, je manj invalidnih žensk kot moških¹⁴. Poleg tega večji delež invalidnih žensk dela s krajšim delovnim časom¹⁵.
16. V zadnjih letih se zaposlovanje invalidov na odprtem trgu dela ni bistveno povečalo. V analizi Eurofounda, objavljeni leta 2023, so bile poudarjene vrzeli na trgu dela in stopnje zaposlenosti invalidov.¹⁶ Hkrati je bilo ugotovljeno, da so nekatere družbene skupine še vedno premalo zastopane na trgu dela, čeprav bi njihovo vključevanje sprostilo potencial delovne sile EU in povečalo socialno kohezijo. Premagovanje ovir za zaposlovanje za te skupine bi lahko pomembno prispevalo k odpravljanju pomanjkanja delovne sile in spretnosti, kot je poudarjeno v akcijskem načrtu Komisije o pomanjkanju delovne sile in spretnosti v EU, v katerem je pomanjkanje prilagodljivih delovnih mest ter vključujočega zaposlovanja in vključujočega usposabljanja opredeljeno kot ovira za udeležbo invalidov na trgu dela.

OB POUDARJANJU NASLEDNJEGA:

17. Bistveno je priznati, varovati in spodbujati pravico invalidov do dela na enaki osnovi, kot jo imajo drugi, v skladu z obveznostmi, določenimi v veljavni zakonodaji EU in mednarodnih instrumentih.
18. Raznolikost pozitivno vpliva na uspešnost in produktivnost zaposlenih. Organizacije z raznoliko delovno silo lahko ponudijo različne rešitve za naloge in izzive, s katerimi se soočajo. Zaposleni iz različnih okolij s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami prispevajo k prilagajanju spreminjajočim se trgom in potrebam strank. Prakse držav članic, zbrane v smernicah, prav tako kažejo, da ima raznolikost zaposlenih pozitivne učinke.

¹⁴ Mnenje: Socialno vključevanje invalidov – Spodbujanje socialnega vključevanja invalidov in oseb s spremenjeno delovno sposobnostjo (SOC/807)

EIGE, Gender Equality Index (Indeks enakosti spolov) 2023 – <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023>

¹⁶ Eurofound (2023). Changing labour markets – How to prevent a mismatch between skills and jobs in times of transition – Background paper (Spreminjajoči se trgi dela – kako preprečiti neusklajenost spretnosti in delovnih mest v času prehoda – študija za razpravo), Eurofound, Dublin.

19. Čeprav se politični koncepti in sistemi držav članic zelo razlikujejo, je – kot je poudarjeno v Strategiji EU o pravicah invalidov – vključenost v zaposlitev najboljši način za zagotavljanje ekonomske neodvisnosti in socialne vključenosti invalidov. Čeprav bi morala biti prizadevanja za večje zaposlovanje invalidov usmerjena predvsem v zaposlovanje na odprtem trgu dela, še vedno obstajajo alternativna okolja zunaj odprtega trga dela (npr. zaščitena delovna mesta, zaščitene zaposlitve). Ta alternativna okolja se med državami članicami precej razlikujejo, stopnja prehajanja iz njih na odprti trg dela pa je kljub prizadevanjem, da bi spoštovali Konvencijo o pravicah invalidov, v večini držav članic zelo nizka.
20. Države članice imajo na voljo številna orodja, s katerimi lahko podpirajo udeležbo invalidov na trgu dela. Aktivne politike trga dela (npr. preusposabljanje, izpopolnjevanje, rehabilitacijske storitve in pripravništva) in drugi ukrepi (npr. spodbujanje osebne pomoči na delovnem mestu, podporna zaposlitev, nagrade za vključujoča delovna mesta, sistemi kvot in kampanje ozaveščanja) ter podpora samozaposlovanju, zagonskim podjetjem in ustanavljanju socialnih podjetij v okviru socialnega gospodarstva lahko pozitivno vplivajo na udeležbo invalidov na trgu dela in v družbi in jo krepijo ter spodbujajo enako obravnavo na trgih dela.
21. Dostopnost grajenega okolja (tudi delovnih mest), prevoza (tudi do kraja zaposlitve) ter informacij in komunikacij (tudi tehnologije in sistemi) v kombinaciji s podpornimi tehnologijami je bistven predpogoj za enako obravnavo invalidov in njihovo udeležbo na trgu dela. Načelo dostopnosti je določeno v Konvenciji o pravicah invalidov in priznано na različnih področjih prava EU, kot sta Direktiva 2019/882 ali Direktiva 2016/2102. Uresničevanje načela dostopnosti in zagotavljanje usposabljanja za izboljšanje poklicnih kompetenc se podpirata v okviru vodilne pobude Komisije za zagotavljanje dostopnosti (AccessibleEU).
22. Boj proti diskriminaciji na delovnem mestu prav tako prispeva h krepitvi udeležbe invalidov na trgu dela.

23. V smernicah je določeno, da je dostopnost, ki je predpogoj za udeležbo in dostop do pravic, predhodne narave, medtem ko so razumne prilagoditve nekaj, kar sledi, kot način za premagovanje preostalih ovir in kot odziv na posamezne zahteve.
24. Zagotavljanje razumnih prilagoditev na vseh področjih življenja, ki je zahtevano v Konvenciji o pravicah invalidov, je pomembno sredstvo za zagotavljanje enakih možnosti in spodbujanje zaposlovanja na odprtem trgu dela. V skladu s Konvencijo o pravicah invalidov zavrnitev razumnih prilagoditev pomeni diskriminacijo. Kljub temu razumne prilagoditve ne smejo nesorazmerno obremenjevati delodajalca. V skladu s pravom EU¹⁷ so razumne prilagoditve sredstvo, s katerim se invalidom omogoči udeležba na trgu dela pod enakimi pogoji kot drugim. To pomeni, da se sprejmejo ustrezni ukrepi glede na potrebe v konkretni situaciji, da se invalidu omogoči dostop do zaposlitve, sodelovanje ali napredovanje v službi ali usposabljanje.
25. Obveznost zagotovitve razumnih prilagoditev nastane šele po tem, ko je bila vložena zahteva za takšne prilagoditve ali ko se pokaže potreba po njih.¹⁸ Kot je poudarila Komisija v smernicah, se lahko ta obveznost izvaja z več določbami. Čeprav je bil v zadnjih letih dosežen določen napredek, še vedno obstajajo veliki izzivi pri njenem izvajanju na delovnem mestu, vključno s postopkom prijave ali zaposlovanja, delovnimi praksami ali spremembami delovnega okolja. Zato je treba ozaveščati delodajalce o finančni podpori in nadomestilih, ki so na voljo v državah članicah.

¹⁷ Člen 5 Direktive Sveta 2000/78/ES.

¹⁸ Odbor za pravice invalidov, splošna pripomba št. 6 (2018), točka 24(b).

26. Invalidi se še vedno soočajo z velikimi ovirami pri dostopu do storitev, kot so izobraževanje, usposabljanje, delovno svetovanje in usmerjanje, rehabilitacija, socialna zaščita ter storitve in programi za samostojno življenje in življenje v skupnosti, med drugim zaradi nezadostne dostopnosti osnovnih storitev in podpore ter nezadostne razpoložljivosti podpornih tehnologij. Celovita rehabilitacija je pomemben element za trg dela in socialno vključenost. V procesu rehabilitacije ustanove za zaposlitveno rehabilitacijo osebam, ki potrebujejo dodatno podporo, pomagajo premagati ovire, predvsem pri dostopu do zaposlitve, ohranjanju delovnega mesta ali vrnitvi na delo. To pomaga posameznikom, ki se vračajo na delo, in invalidom, ki še niso vstopili na trg dela.
27. V procesu rehabilitacije invalidov je potreben holističen pristop, osredotočen na posameznika. S tem pristopom bi bilo treba začeti čim prej, s hitro in podrobno oceno posebnih potreb osebe, v večdisciplinarni ekipi, ki vključuje zadevno osebo, in bi moral biti zagotovljen, dokler je potrebno.

SVET EVROPSKE UNIJE POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ V SKLADU S SVOJIMI PRISTOJNOSTMI IN UPOŠTEVAJOČ NACIONALNE OKOLIŠČINE TER VLOGO IN AVTONOMIJO SOCIALNIH PARTNERJEV:

28. sprejmejo ukrepe, vključno z določitvijo kvalitativnih ali kvantitativnih nacionalnih ciljev, za povečanje stopnje zaposlenosti invalidov, da bi zmanjšali razliko med stopnjami zaposlenosti invalidov in neinvalidov ter prispevali k cilju s tem povezanega poziva Komisije iz Strategije EU o pravicah invalidov;
29. spodbujajo vključevanje invalidnosti in nediskriminacijskega pristopa v zadevna področja politike, da bi upoštevali posebne potrebe invalidov in uresničili njihov potencial v gospodarstvu in družbi kot celoti;
30. po potrebi okrepijo zagotavljanje visokokakovostnih vključujočih, dostopnih in cenovno ugodnih splošnih socialnih in podpornih storitev ter zagotovijo, da te storitve izpolnjujejo zahteve glede kakovosti, ki temeljijo na človekovih pravicah;

31. spodbujajo in zagotavljajo dostop do procesov, ki podpirajo prehode med izobraževanjem in usposabljanjem na odprti trg dela, pa tudi med zaščiteni zaposlitvi in udeležbo invalidov na odprtem trgu dela, s posebnim poudarkom na vseživljenjskem usmerjanju in, če je izvedljivo, osebni stalni podpori. V zvezi s tem naj spodbujajo vključevanje ključnih akterjev, na primer socialnih partnerjev ali javnih zavodov za zaposlovanje, in zagotovijo, dostopne in vključujoče postopke zaposlovanja ter poštene in nepristranske ocene, ki temeljijo na posameznikovih zmožnostih in dosežkih;
32. po potrebi okrepijo nacionalne okvire za razumne prilagoditve in jih, če je potrebno, uskladijo s Konvencijo o pravicah invalidov;
33. spodbujajo izvajanje vseh smernic v okviru svežnja ukrepov za zaposlovanje invalidov ter podpirajo delodajalce pri prepoznavanju in ocenjevanju ovir za razumne prilagoditve in možnih ustreznih ukrepov za njihovo učinkovito odpravo;
34. spodbujajo ukrepe za izobraževanje in ozaveščanje ter programe za spodbujanje raznolikosti, zlasti med malimi in srednjimi podjetji, ter jih obveščajo o razpoložljivih programih financiranja in podpore;
35. spodbujajo zaposlovanje invalidov na vključujočem odprtem trgu dela s spodbujanjem enakega obravnavanja ter podpiranjem možnosti in priložnosti za izkoriščanje prožnih ureditev dela (kot so giblivi delovni čas, zaposlitev s krajšim delovnim časom, delo na daljavo, projektna zaposlitev ali celo delitev delovnega mesta), ki zagotavljajo personalizirane delovne pogoje in prožnost, v sodelovanju s socialnimi partnerji in spoštujoč njihovo avtonomijo;

36. preučijo možnosti za razvoj in izboljšanje celovitih rehabilitacijskih storitev za invalide in pri tem upoštevajo naslednje vidike:
- a. te storitve podpirajo udeležbo v družbi, zlasti zaposlovanje invalidov, ob upoštevanju individualnih potreb;
 - b. sodelovanje med ustreznimi področji politike, kot so zdravstvo, sociala, izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje ter zaposlovanje, da se bodo pregledno dopolnjevala in da bi podpirali vključevanje invalidov ter pri tem ustrezno upoštevali njihove posebne individualne potrebe;
 - c. zagotavljanje dostopnih in cenovno ugodnih kakovostnih storitev za vse invalide in po potrebi podpornih tehnologij;
 - d. opredelitev in spodbujanje novih zmogljivosti;
 - e. spodbujanje dejavnega in učinkovitega vključevanja deležnikov, vključno z invalidi in njihovimi reprezentativnimi organizacijami, pri oblikovanju in razvoju celovitih rehabilitacijskih storitev;
37. okrepijo vlogo socialnega gospodarstva in zlasti socialnih podjetij, ki prispevajo k vključevanju invalidov na trg dela, v skladu s priporočilom Sveta o razvoju okvirnih pogojev za socialno gospodarstvo.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN EVROPSKO KOMISIJO, NAJ V SKLADU S SVOJIMI PRISTOJNOSTMI:

38. po potrebi izboljšajo zbiranje podatkov o življenjskih in delovnih razmerah invalidov ter razčlenjenih podatkov, kot je zahtevano v Konvenciji o pravicah invalidov, vključno z informacijami o rehabilitaciji in zaposlovanju na odprtem trgu dela, pa tudi o alternativnih okoljih;

39. prek evropske platforme za invalidnost še naprej izmenjujejo izkušnje in dobre prakse z ustreznimi organizacijami civilne družbe v zvezi s podpiranjem učinkovitega spodbujanja zaposlovanja invalidov, izvajanjem razumnih prilagoditev, skladnostjo z zakonodajo o dostopnosti in celovito rehabilitacijo invalidov.

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO, NAJ:

40. leta 2024 pripravi poročilo, v katerem bo ocenila napredek pri izvajanju Strategije o pravicah invalidov v okviru nadaljevanja sodelovanja in tesnega posvetovanja z državami članicami prek evropske platforme za invalidnost, ter jo posodobila, če se bo na podlagi ugotovitev izkazalo, da je potrebno;
41. V okviru nadaljnjega izvajanja strategije:
- a. preuči, kako spodbujati učinkovito izvajanje razumnih prilagoditev na drugih področjih življenja, poleg zaposlovanja;
 - b. preuči, kako bi lahko spodbujali odpravo obstoječih ovir za dostop in izboljšali dostopnost delovnega mesta, prevoza ter informacijskih in komunikacijskih tehnologij;
 - c. razmisli o uvedbi ukrepov, ki bodo delodajalcem pomagali bolje razumeti in zadovoljiti potrebe invalidov, da bi zagotovili njihovo udeležbo in vključenost;
42. spremlja zaposlitveni status invalidov in olajšuje vzajemno učenje v zvezi z izzivi, izkušnjami in dobrimi praksami v državah članicah, tudi v okviru evropskega semestra. Poleg tega naj preuči načine za boljše spodbujanje zaposlovanja invalidov na odprtem trgu dela s presečnim pristopom, zlasti za invalidke.

POZIVA ODBOR ZA ZAPOSLOVANJE IN ODBOR ZA SOCIALNO ZAŠČITO, NAJ:

43. spodbujata zbiranje primerljivih podatkov o življenjskih in delovnih razmerah invalidov ter hkrati nadalje razvijata kazalnike EU;
 44. spodbujata vzajemno učenje in opredelita dobre prakse v državah članicah v zvezi z invalidnostjo, tudi na področju zaposlovanja, razumnih prilagoditev in razvoja in vrednotenja celovitih rehabilitacijskih storitev ter storitev in programov za neodvisno življenje in življenje v skupnosti.
-

Viri

1. Medinstitutionalni akti EU

Evropski steber socialnih pravic

https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_en

2. Zakonodaja EU

Direktiva Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu, UL L 303, 2.12.2000, str. 16–22

Direktiva (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja, UL L 327, 2.12.2016, str. 1–15

Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve, UL L 151, 7.6.2019, str. 70–115

3. Svet Evropske unije

Sklepi Sveta o Strategiji o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (9749/1/21 REV1)

Sklepi Sveta o vključevanju invalidov na trg dela (15134/22)

Sklepi Sveta o Posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča št. 20/2023 – „Podpiranje invalidov“ (16613/23)

Priporočilo Sveta z dne 27. novembra 2023 o razvoju okvirnih pogojev za socialno gospodarstvo (C/2023/1344)

4. Evropski parlament

Rezolucija Evropskega parlamenta z dne 13. decembra 2022 enakim pravicam za invalide naproti (2022/2026(INI))

5. Evropska komisija

Evropska komisija Sporočilo „Unija enakosti: Strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030“ COM (2021) 101 final

Sveženj ukrepov za zaposlovanje invalidov za izboljšanje priložnosti invalidov na trgu dela
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1597&langId=sl>

Razumna prilagoditev na delovnem mestu – smernice in dobre prakse
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=sl&pubId=8612&furtherPubs=yes>

Smernice za učinkovite programe poklicne rehabilitacije, ki zajemajo pogoste bolezni in vrste nesreč <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1597&langId=sl>

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Pomanjkanje delovne sile in spretnosti v EU: akcijski načrt (COM(2024) 131 final).

6. Evropski ekonomsko-socialni odbor

Mnenje: Socialno vključevanje invalidov – Spodbujanje socialnega vključevanja invalidov in oseb s spremenjeno delovno sposobnostjo (SOC/807)

7. Združeni narodi

Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov

Splošna pripomba Odbora ZN za pravice invalidov št. 8 (2022) o pravici invalidov do dela in zaposlitve

Splošna pripomba Odbora ZN za pravice invalidov št. 2 (2014) o dostopnosti

8. Eurostat

Uvedeni statistični podatki o invalidnosti – Eurostat, Razlaga statističnih podatkov:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Disability_statistics_introduced#Disability_models
